

Україні більше сімдесяти років координувалося правилами російської мови.

Отже, завдання українських термінологів у галузі правничої термінології полягає не в створенні незмінної для всіх часів і народів національної правничої термінології, а в досягненні її уніфікації, стандартизації та функціональної оперативності, результативності в певних часових межах. Оскільки правотворчість – найбільш складна форма правової діяльності, а роль правової термінології у мові законодавства є пріоритетною.

Список використаних джерел

1. Васильєва Г.Й. Ревізія мовної норми в правничих текстах // Матеріали міжвузівської науково-методичної конференції. (25 січня 2003 р.). Д., 2003. 158 с.
2. До питання про українську правничу термінологію // Вестник советской юстиции. 1924. № 24 (34). 80 с.
3. Рицар Б. Про досвід термінологічної праці в Україні // Українська термінологія і сучасність. Збірник наукових праць, вип. IV. К., 2001. 150 с.
4. Сербенська О.А. З історії вивчення української юридичної термінології // Питання слов'янського мовознавства. кн. 7–8. Л., 1953. 95 с.

Ялова Оксана Володимирівна,

доцент кафедри юридичного документознавства
навчально-наукового інституту № 1 Національної
академії внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук

РОЛЬ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯН У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У жовтні 2019 року у «Газеті по-українськи» з'явилося повідомлення, яке видалося неприпустимим на двадцять восьмому році незалежності України. Повідомлялося, що «194 середні школи в Україні використовують для викладання російську мову. З вересня 2020 року всі вони мають перейти на державну мову навчання». Цілком очевидно, що тут не враховані школи Автономної Республіки Крим та території так званої ОРДЛО.

Ще у 1999 році (двадцять років тому) Конституційний Суд України у справі про офіційне тлумачення положень статті 10

Конституції України однозначно вирішив, що мовою навчання в дошкільних, загальних середніх, професійно-технічних та вищих державних і комунальних навчальних закладах України є українська мова. А на основі аналізу положень Державної програми розвитку української мови та інших національних мов в Україні на період до 2000 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України ще 12 лютого 1991 року, здійсненого свого часу доктором юридичних наук, професором Костицьким М.В. (у співавторстві) у статті «Державна мова в Україні» (2000 рік), ще до початку 1995 року вся Україна була би україномовною, як Польща є польськомовною, а Франція – франкомовною.

Проте факти засвідчують зовсім іншу мовну ситуацію.

До майже заповненого автобуса № 102 (Оболонь – Виноградар) одного дня ввійшло (втиснулося) біля 20–25 школярів, як виявилось, восьмого класу. Спокійна в цілому поїздка перетворилася на пташиний базар. Дивно, що «базарували» виключно російською мовою – впродовж 20-хвилинної поїздки школярами не було вжито жодного українського слова.

На масивах Виноградар та Вітряні гори шкіл з російською мовою викладання немає, здається, вже давно. Вік восьмикласників – 13–14 років. Отже, більшості їхніх батьків 35–40 років. Зі встановленням незалежної України вони якраз стали першокласниками і навчалися в українських школах. То чому ж у побуті так мало української мови? Забираючи зі школи доньку – третьокласницю, запитала її про те, якою мовою діти спілкуються на перервах. У відповідь почула: «Всі російською, тільки я українською. Але іноді також спілкуюся з іншими російською».

Які причини такого стану речей? Їх багато. Вони викладені у десятках, сотнях Законів, указів, постанов, комплексних заходів, у дисертаціях, наукових статтях, газетних і журнальних публікаціях. Треба тільки мати бажання їх аналізувати і вживати заходи для усунення на державному, місцевому рівнях, на рівні громадських організацій і в родинях громадян України.

Цікавий погляд на проблемний стан української мови в Україні висловлюється на сторінках «України молодой». У статті «Влада фарисеїв» читаємо: «Конституція України завжди в мене під рукою. Читаю статтю 10 абзац 2: «Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови у всіх

сферах суспільного життя на всій території України». Абзац 3: «В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської...». ...російській мові Конституція гарантує розвиток і захист, а українській мові нічого не гарантує, не захищає, але забезпечує... А якщо впродовж чверті століття виконавча влада держави не спромоглася забезпечити функціонування державної мови у всіх сферах суспільного життя на всій території України – так не було ж відповідного закону, який би сказав, як нам діяти!!! Чому ж дивуватися такому абсурду: державна мова випрошує квоти на мовлення в ЗМІ, окупованих російською меншиною, а не навпаки...»

Зрештою, відповідний закон України, а саме Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» було прийнято Верховною Радою України восьмого скликання 25 квітня 2019 року. Він справді на наше переконання, спрямований на захист української мови. На жаль, поки що жодних кроків, навіть найменших, у напрямку реалізації положень цього закону не здійснено. Так видається, що владні органи і не збираюся вживати заходів до його виконання.

Що робити? Це встановлене Законом від 25 квітня 2019 року. А як робити так, щоб Україна активніше і ефективніше ставала україномовною, треба використовувати все позитивне і цікаве, накопичене за роки її незалежності і шукати нові форми і методи. Зокрема, Зацікавлені в цьому органи місцевої виконавчої влади і органи місцевого самоврядування, громадські організації, заклади освіти і культури, громадяни можуть самостійно в межах чинного законодавства обирати сприятливі для себе і своїх територій форми забезпечення функціонування української мови.

Ми зацентруємо увагу тільки на окремих, перевірених часом формах, але участь у яких треба значно активізувати. Йдеться, зокрема, про Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика, Всеукраїнський диктант національної єдності, що проводиться щорічно в День української писемності та мови 9 листопада, Міжнародний день рідної мови 21 лютого.

Список використаних джерел

1. Газета по-українськи. 2019. 25 жовтня.
2. Вісник Конституційного Суду України. 2000. № 1. С. 5–9.

3. Костицький М. Державна мова в Україні (політико – правовий огляд) / М. Костицький, В. Годованець, Т. Ткаченко // Політична думка. 2000. № 3. С. 114–130.

4. Людвинський Анатолій. Влада фарисеїв . Україна молода. 2019. 23 жовтня.

5. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25 квіт. 2019 р. № 2704-VIII. Голос України. 2019. 16 травня.

Яслик Володимир Іванович,

доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) Національної академії внутрішніх справ, кандидат філологічних наук

ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОГО АКТУ ПОГРОЗИ

У сучасному полігамному світі спостерігаємо тенденцію до посилення рівня агресивності, яка є однієї з форм людської поведінки, що виражається в мовних засобах. Одним із проявів агресії є акт погрози. Погрозу можна досліджувати з погляду психології – як спосіб психологічного насильницького впливу на особу; в юридичному аспекті – як дії шантажу, які кваліфікуються відповідно до чинного законодавства та зумовлюють покарання особи, що погрожувала; а також з погляду лінгвістики – як деструктивний комунікативний акт, який становить різновид вербальної агресії та характеризується експліцитними й імпліцитними прагматичними ознаками. Об'єктом нашого дослідження є акт погрози в лінгвістичному аспекті.

У лінгвістиці неодноразово було наголошено, що акт погрози є бінарним, оскільки складається з двох взаємодоповнювальних частин. Так, Дж. Остін стверджує, що комунікативний акт погрози складається із спонукальної та комісивної частин [6]. Якщо в першій частині є спонукання до дії, то друга частина передає певні зобов'язання дії у разі невиконання спонукання, переданого в першій частині. Наприклад, у пропозиції *«Я тебе закрию щонайменше на 4 роки. За що? За Майдан. Якщо не підпишеш усього, я укатаю Галю. Гранати, патрони... Ну ти розумієш?»* [4] виявляємо прямий комунікативний акт погрози. Зокрема речення *«Якщо не*